

Tid och plats: 11 december 2019 19.20 - 21.15, Sammanträdesrummet i Klockargården

Ledamöter:

Margareta Lydén Lökvist, ordförande
Kjell Arne Kruse
Margareta Hedström
Anita Blomqvist, ersätter Mia Burstein
Eva Nilsson
Britt Björneke

Ersättare:

Gabriella Larsson
Temitope Hassan
Gun Lindblad
Nina Lundmark
Marianne Forsman

Övriga deltagare:

Församlingsherde Birgitta Söderberg och sekreterare Tim Fors

Utses att justera:

Kjell Arne Kruse

Paragrafer:

§ 89-102

Underskrifter:

Ordförande

.....
Margareta Lydén Lökvist

Underskrifter:

Sekreterare

.....
Tim Fors

Underskrifter:

Justerare

.....
Kjell Arne Kruse

Huddinge pastorat

POSTADRESS Box 1109, 141 23 Huddinge | BESÖKSADRESS Kommunalvägen 21, Huddinge
E-POST hks@svenskakyrkan.se | www.svenskakyrkan.se/huddinge | ORGNR 252003-1747
TELEFON 08-588 697 00 | FAX 08-588 699 70

§ 89 **Mötet öppnades och dagordning godkändes**

§ 90 **Upprop och val av justerare**

Kjell Arne Kruse valdes att justera.

§ 91 **Rapport om idealitet**

Vi resumerade församlingsrådets träff med medarbetarna om idealitet. Församlingsherden presenterade deltagarnas reflektioner om vad idealitet betyder för dem.

§ 92 **Besök i verksamheten**

Ordföranden berättade om sina intryck från sista lunchmusiken det efterföljande julbordet som anordnats av församlingens husmödrar Lotta Norberg och Anna Sjöström. Temitope Hassan deltog i terminens stilla dag i Prästgården och var mycket positiv.

§ 93 **Rapport om miljödiplomeringsen**

Margareta Hedström berättade om pastoratets miljödiplomeringsarbete (se bilaga). Församlingsrådet fick ett smakprov ur bildspelet "Svenska kyrkans miljöutbildning". Utbildningen finns på utbildningsportalen. Man kommer dit på följande sätt:

1. Logga in på intranätet (internwww.svenskakyrkan.se)
2. Välj Nationellt längst upp i menyraden.
3. Välj IT-system.
4. I högerspalten välj Utbildningsportalen.
5. Långt ner till vänster klicka på länken Svenska Kyrkans Miljöutbildning.

Saknar du inloggningsuppgifter till intranätet hör av dej till Tim Fors på telefon 08-588 697 72.

§ 94 **Rapport från Hela människan**

Eva Nilsson rapporterade om sitt besök på Hela människans höststämma i Tumba. Margareta Hedström berättade om språkcaféet som startar i januari och sker i samarbete med Hela människan och Stuvstakyrkan.

§ 95 **Nytt insamlingsprojekt**

Britt Björneke berättade om internationella gruppens arbete. Gruppen har tagit fram förslag på insamlingsprojekt för 2020. Församlingsrådet beslutade att kollekt ska tas upp till trädplanteringsprojektet i Etiopien (P122). Insamlingen sker även i fortsättningen under musikgudstjänsterna och delas lika med församlingens musikverksamhet. Man kan läsa med om projektet här: www.svenskakyrkan.se/act/p122.

Huddinge pastorat

POSTADRESS Box 1109, 141 23 Huddinge | BESÖKSADRESS Kommunalvägen 21, Huddinge
E-POST hks@svenskakyrkan.se | www.svenskakyrkan.se/huddinge | ORG NR 252003-1747
TELEFON 08-588 697 00 | FAX 08-588 699 70

§ 96 Dopinsamling

Församlingsrådet beslutade att dopinsamlingen 2020 ska gå till *Barn i Huddinge*, i ändamålet inkluderas de lokala organisationerna:

- Lekterapin på Huddinge sjukhus.
- RBU i Huddinge (rörelsehindrade barn och ungdom).
- Huddinge kvinnojours barnverksamhet.
- FUB i Huddinge (en intresseorganisation som arbetar för att barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv).

Insamlade medel delas lika mellan de olika organisationerna.

§ 97 Allhelgonahelgen

Birgitta Söderberg rapporterade från Allhelgonahelgen. Flera frivilla från församlingsrådet deltog också. Många församlingsbor fick möjlighet att tända ljus kyrkan och lyssna på musik. Dagarna var värdefulla inte minst för kyrkogårdsförvaltningen som fick tillfälle att ta kontakt med gravrättsinnehavare. Alla var mycket nöjda med helgen.

§ 98 Församlingskollekt

Församlingsrådet beslutade om följande församlingskollekt första kvartalet 2020:

- 5 januari: Act Svenska kyrkan.
- 12 januari: BRIS.
- 26 januari: Hela människan.
- 16 februari: Trädplanteringsprojektet i Etiopien (P122).
- 1 mars: Hela människan.
- 29 mars: Amnesty.

§ 99 Rapporter

- Ordföranden rapporterade från kyrkorådet.
- Församlingsherde Birgitta Söderberg och Lottie Lindtrup (ombud för arkivariefrågor i pastoratet) har träffat stiftsarkivarie Rickard Isaksson. Vi har fått ett bidrag på 70 000 kr som bl. a ska användas till att göra det möjligt att visa upp en del av våra antikvarier för församlingsbor och för ändamålet ta hjälp av en inredningsarkitekt.
- Margareta Hedström berättade om ett besök på kyrkomötet.
- Församlingen kommer att få en präst i mars nästa år. Hon heter Sara Herrlander och kommer närmast från Nacka församling.
- Vi får en extravaktmästare som tjänstgör var tredje helg.

Huddinge pastorat

POSTADRESS Box 1109, 141 23 Huddinge | BESÖKSADRESS Kommunalvägen 21, Huddinge
E-POST hks@svenskakyrkan.se | www.svenskakyrkan.se/huddinge | ORG NR 252003-1747
TELEFON 08-588 697 00 | FAX 08-588 699 70

Sammanträdesprotokoll

Församlingsråd i Huddinge församling,

Huddinge pastorat

§ 100 Delgivningar

- Tackkort från Amnesty.
- Kollektivdjan från BRIS och Bräcke diakoni.
- Protokoll från kyrkorådet 2019-10-15 och 2019-11-26 samt kyrkofullmäktige 2019-11-05.
- Kungörelser av Kyrkofullmäktige i Huddinge pastorat 2019-11-05 och Stiftsfullmäktige i Stockholms stift 2019-11-28.
- Huddinge pastorats budget 2020.
- Verksamhetsplan 2020 för Huddinge pastorat.
- Lokalpolicy fastställd av Huddinge kyrkofullmäktige.
- Barnkonsekvensanalys av pastoratets FIN.
- Handlingsplan för lärande och undervisande i Huddinge pastorat.

§ 101 Församlingsrådet sammanträden 2020

22 januari

18 februari

25 mars

15 april (budgetberedning ska utses och samtal om inriktning)

27 april: församlingsrådets budgetberedning möts kl 9-15

13 maj (budgetberedningen lägger fram sitt förslag)

25 augusti

23 september

3 november

8 december

§ 102 Övriga frågor

- Birgitta Söderberg delade ut Jonas Lindbergs Sju steg i kristen tro till församlingsrådet. Vi läser inledningen och kapitel 1 för diskussion till första mötet i januari.
- Marianne Forsman tipsar om inbjudan till församlingsombud för SKUT: inspirationsträff 26/1 kl 11-15 i Sankt Johannes kyrka.
- Britt Björneke rapporterade från stiftsfullmäktige.

Mötet avslutades

Huddinge pastorat

POSTADRESS Box 1109, 141 23 Huddinge | BESÖKSADRESS Kommunalvägen 21, Huddinge
E-POST hks@svenskakyrkan.se | www.svenskakyrkan.se/huddinge | ORG NR 252003-1747
TELEFON 08-588 697 00 | FAX 08-588 699 70

Huddinge 2019-11-19

Slutsatser från miljökommitténs möte 2019-11-13 gällande intern uppföljning av miljödiplomeringsarbetet i Huddinge pastorat

Onsdag den 13 november 2019 genomfördes en intern uppföljning/revison av Huddinge pastorats miljö och hållbarhetsarbete.

Bakgrund

År 2008 tog samfällda kyrkofullmäktige i Huddinge ett beslut om miljödiplomering i samfälligheten. Enligt handlingsplanen som presenterades på sammanträdet var målet att Huddinge kyrkliga samfällighet skulle vara miljödiplomerad hösten 2012. Så blev inte fallet och arbetet fick förnyad kraft 2014. Detta för att arbeta mer pastoratsövergripande.

Miljödiplomering

Efter ett målinriktat arbete i olika arbetsgrupper nådde Svenska kyrkan i Huddinge målet och miljödiplomerades i Fas 1 den 9 maj 2016. Söndag 20 januari 2019 miljödiplomerades Huddinge pastorat för fas 2.

Vid revisionssamtalet som skedde den 24 oktober 2018 gjordes flera reflektioner i vårt miljö- och hållbarhetsarbete. Bland annat behöver vi förbättra vår kommunikation kring vårt gemensamma arbete, förbättra dokumentationen och förtydliga våra rutiner. Vid samtalet diskuterades också flera framtida utmaningar såsom mätning av positiva hållbarhetsaspekter, eventuella framtida artinventeringar på S:t Botvidsgården och kommande utbildningar för anställda och förtroendevalda.

Slutsatser vid den interna uppföljningen den 13 november 2019.

Av de sju områden som beskrivs i ledningssystemet för miljö och hållbarhetsarbetet har miljökommittén hunnit med tre. Pastoral verksamhet, byggnader och förvaltning/ekonomi. Övriga områden är: Kyrkogårdar och markanläggningar, varor/tjänster, Transporter/kommunikation och kemikalier och avfall.

Mål och delmål finns det gott om. Vissa är vi på god väg att uppfylla och vissa har ännu inga åtgärdsplaner. Utmaningen för pastoratet är att koncentrera sig på de delmål som påverka klimatet och den hållbara livsstilen allra mest. Både i den negativa riktningen men också till den positiva. Nu när miljö och hållbarhetsarbetet har kommit igång i pastoratet behöver vi även se var våra utmaningar ligger. Många delmål kan lätt bli övergripande och spänna över flera områden. Många exempel finns där delmålen berör både varor/tjänster men också pastoral verksamhet. Ett tips från Kristna Segerström (Stiftsingenjör/handläggare hållbar utveckling) är att använda en värderingsmodell som har tagits fram för att belysa den pastorala verksamheten mer. Om delmålen placeras rätt i modellen så kommer delmålen bli tydligare i vår organisation.

Pastoratets interna och externa kommunikation har utvecklats sedan revisionssamtalet. Dock kan mer göras. I fas tre behöver vi bli ännu tydligare utåt mot medlemmar och andra samt att ideella är en viktig grupp att involvera mer i arbetet.

Svenska kyrkan i Huddinge

POSTADRESS Box 1109, 141 23 Huddinge | BESÖKSADRESS Kommunalvägen 21, Huddinge
E-POST hks@svenskakyrkan.se | www.svenskakyrkan.se/huddinge | ORGNR 252003-1747
TELEFON 08-588 697 00 | FAX 08-588 699 70

Att övervaka och mäta de betydande miljöaspekterna har påbörjats dock finns mycket kvar att göra. Här kommer vi att få stöd av Stockholms stiftskansli under december månad innevarande år. Detta bör bli ett prioriterat arbete för miljökommittén under våren 2020.

Utbildningsinsatser för förtroendevalda, anställda och ideella pågår. För att dokumentera insatserna behöver pastoratet ta fram rutiner för hur detta delges miljökommittén. Vi bör också säkerställa att nyanställda vid sin introduktion får information om pastoratets arbete kring miljö- och hållbarhetsfrågor. På utvecklingssamtalen med medarbetarna kan man lyft vilka utbildningsbehov den enskilde har för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljöriktigt och hållbart sätt. Vidare behöver fler gå den nya framtagna digitala utbildning som nu finns på intranätet. Man gå utbildningen på egen hand eller i grupp tex, i församlingsråd och arbetslag.

I övrigt uppfattar jag som samordnare för pastoratets miljö och hållbarhetsarbete att arbetet ligger i fas och att det finns stora möjligheter att uppnå fas 3 under 2020/2021.

/Therese Törnros

Minnesanteckningar för intern revision av Huddinge pastorats miljödiplomeringsarbete 13 november 2019

Närvarande: Kristina Segerström, Toros Katmerian, Charlotte Lindtrup, Therese Törnros, Torbjörn Strand, Annika Strömmer, Line Gisselman och Thomas Nygren. Förhinder: Peter Hellenberg, Henrik Fernström och Anja Dahlström och Margareta Hedström.

1. Hur ligger vi till gällande övergripande mål, delmål och åtgärder för pastoral verksamhet.

En nulägesbeskrivning från årsskiftet 2018/2019 är genomförd med herdegruppen i pastoratet.

Uppnådda delmål:

Av de delmål som kyrkorådet fastställde för fas 1 och fas 2 har följande delmål uppnåtts och som vi ser mer eller mindre är integrerat i verksamheten.

Insamling av metallkoppar för värmeljus (fas 1)

I mötet med herdegruppen insåg cheferna att de behövde uppdatera sig på hur det praktiskt går till med insamlandet av metallkopparna. Viktigt att nyanställda vaktmästare får den information som behövs för att det viktiga arbete hålls levande.

Ekologiskt och rättvisemärkt nattvardsvin (fas 1)

Alla församlingar använder ekologiskt nattvardsvin..

Temagudstjänster (fas 1)

Alla församlingar arbetar målmedvetet med frågor om delaktighet i gudstjänsterna och miljöfrågorna uppmärksammas inom ramen för gudstjänsterna

Sluta avtal med blomsterhandlare (fas 2)

Ekologiska altarblommor kan endast levereras av blomsterhandlare som tar in det och vill ingå avtal med församlingarna. Detta har påbörjats i några av våra församlingar.

Övriga delmål:

Starta egen odling av altarblommor (fas 2)

Detta delmål ser vi fortsatt som intressant men har inte hittat resurser och intresse för det i dagsläget.

Pastoratet ska i sin konfirmandhandlingsplan tydliggöra sambandet mellan kristen tro och hållbar utveckling. (fas 2)

Delmålet är något snävt. Istället har delmålet blivit högst konkret i och med flygresor inom konfirmandverksamheten har uppmärksamats. Vidare har pastoratet med dess församlingar inspirerats av stiftets projekt "Klimatresan" vilket resulterat i beslutet att vi inte kommer att erbjuda konfirmandalternativ med flygresor längre. Detta gäller från år 2019.

Man skulle kunna se detta delmål som uppfyllt eller delvis uppfyllt. Att sluta flyga bör hitta in i fler grupper, tex. körer. Vi behöver lägga till delmål om hur vi undervisar om hållbar utveckling. Det är svårast att definiera mål i GUDM där de flesta delmål borde ligga. Det ska finnas fler delmål här. För fas 3 bör allt hitta in i rätt område, t ex altarblommor kan ligga under Kgf, minska koldioxidutsläpp ligga under förvaltningsdelen, blomsterhandlare kan hamna under inköp.

Pastoratets hemsida kring miljö- och hållbarhetsfrågor ska bli mer aktuell. (fas 2)

Enligt åtgärdsplanen skulle en handlingsplan tas fram kring hur webbsidan skulle bli mer aktuell. Istället har en kommunikatör inkommit till miljökommittén som gör att arbetet med miljö- och hållbarhetsfrågorna har blivit mer aktuella och tydliga på både webb och intranätet samt i andra sammanhang där denna resurs i arbetet är av stort värde. Tex. vid event och annat. Man skulle kunna se detta delmål som uppfyllt.

Pastoratet ska under 2020 minska sina kostnader för altarblommor (fas 3).

Detta är ett nytt föreslaget delmål för fas 3. Kommer troligen att beslutas på kommande kyrkorådssammanträde.

Pastoratets ska under 2020 endast använda blommor som är ekologiskt odlade och/eller närodade och/eller fairtradecertifierade fas 3).

Detta är ett nytt föreslaget delmål för fas 3. Kommer troligen att beslutas på kommande kyrkorådssammanträde.

Pastoratet ska donera friska blommor som inte längre behövs i gudstjänsten eller i andra sammanhang för att sprida glädje hos andra (fas 3).

Detta är ett nytt föreslaget delmål för fas 3. Kommer troligen att beslutas på kommande kyrkorådssammanträde. Här efterlyses samarbete med kyrkogårdsförvaltningen och diakoni.

Pastoratets ska under 2020 göra perspektivet hållbar utveckling synligt i körverksamhet och i ideella grupper (fas 3).

Detta är ett nytt föreslaget delmål för fas 3. Kommer troligen att beslutas på kommande kyrkorådssammanträde.

Åtgärdsplaner:

Åtgärdsplaner är ännu inte framtagna för området pastoral verksamhet.

2. Hur ligger vi till gällande övergripande mål, delmål och åtgärder för förvaltning och ekonomi.

Nulägesbeskrivning:

En nulägesbeskrivning från årsskiftet 2018/2019 är genomförd med kyrkoherden och dåvarande kanslichef i pastoratet.

Uppnådda delmål:

Av de delmål som kyrkorådet fastställde för fas 1 och fas 2 har följande delmål uppnåtts och som vi ser mer eller mindre är integrerat i verksamheten.

Grönt bokslut (fas 1)

Det gröna bokslutet togs fram i verksamhetsuppföljningen under fas 1. Efter det har miljö och hållbarhetsarbetet redovisats i olika former i samband med verksamhetsuppföljningen varje år.

Pastoratet ska göra placeringar som är ekologiskt, teologiskt och socialt hållbara. (fas 1)

Pastoratet har valt två förvaltare för diskretionär förvaltning vilket innebär att de gör placeringar utifrån de riktlinjer vi har givit och som utgår från vår placeringspolicy. Hur dessa placeringar har genomförts utifrån givna direktiv följs upp årligen av arbetsutskottet på delegation av kyrkorådet. De sociala placeringarna i JamiiBora avses att avvecklas under 2019.

Pastoratet ska minska kontanthanteringar i samband med bland annat kollekter och gåvor vid dopgudstjänster och ljusbärare i kyrkans lokaler. (Fas 2).

År 2018 beslutades det i pastoratet att vid dopgudstjänster tas det inte upp kollekt utan istället blir det insamling av gåva till det internationella arbetet. Ett beslut togs även gällande konserter. Vi tar inte upp kollekt utan istället blir det insamling av gåva alternativt entréavgift. I dagsläget finns det swishnummer till respektive församlings diakoniarbete som vi tipsar om vid ljusbärarna.

Övriga delmål:

Pastoratet ska hitta modell för att redovisa "socialt bokslut" i verksamhetsuppföljningen. (fas 2)

Delmålet är svårt att uppnå. Dock har en diakonresurs tillförts till miljökommittén som är mycket värdefullt i detta arbete.

Pastoratet mäter några sociala hållbarhetsaspekter i verksamhetsuppföljningen 2020. (fas 3)

Delmålet arbetas aktivt med. Besök är genomförda i två av pastoratets församling och i en församling har diskussion förts lokalt. En grupp i pastoratet arbetar med frågan.

Klimatpåverkan av kyrkorådets miljö- och hållbarhetsbeslut redovisas efter varje mandatperiod. (fas 3)

Delmålet är på gång.

Kollekt ska alltid kunna ges via Swish vid pastoratets gudstjänster. (fas 3)

Det är idag möjligt att swisha sin kollekt vid pastoratets gudstjänster. Man skulle kunna se detta delmål som uppfyllt.

Ett delmål skulle kunna vara att hitta former för att presentera värdeskapande siffror tillsammans med ekonomi och månadsrapporter.

Åtgärdsplaner:

Åtgärdsplaner finns enligt bilaga för tre delmål.

3. Hur ligger vi till gällande övergripande mål, delmål och åtgärder för byggnader.

Nulägesbeskrivning:

En nulägesbeskrivning från årsskiftet 2018/2019 är genomförd med fastighetsteamet och administrativ chef.

Uppnådda delmål:

Av de delmål som kyrkorådet fastställde för fas 1 och fas 2 har följande delmål uppnåtts och som vi ser mer eller mindre är integrerat i verksamheten.

Pastoratet ska minska sina koldioxidutsläpp. (fas 1)

Delmålet uppfylldes när pastoratet konverterade anläggningen på krematoriet till drift med RME rapsoljeinblandning. Vi sänkte koldioxidutsläppet från 70 ton till 50 ton.

Pastoratet ska använda miljömärkt el. (fas 1)

Under åren har vi gjort flera miljöåtgärder som t. ex. bergvärme, belysning och andelar i ett vindkraftsbolag. Vi använder bara miljömärkt el.

Pastoratet ska sänka sin energiförbrukning genom byte av ljuskällor och installera ljus- och rörelsesensorer. (Fas 2)

Pastoratet har bytt ut ljuskällor i både kyrkor och församlingslokaler samt utomhusbelysning vid S:t Botvids begravningsplats. Även ljus- och rörelsesensorer är installerade där så behövs.

Övriga delmål:

Pastoratets personal och förtroendevalda ska vara medvetna om energianvändningen i byggnader och lokaler. (fas 3)

Energistatistik för de senaste åren i våra byggnader har redovisats till personal och förtroendevalda. Pastoratets tekniska förvaltare har utifrån statistiken gjort en analys kring pastoratets elförbrukning. Den totala EL-förbrukningen har ökat med 3,5 % från år 2017 till 2018. Men är lägre än år 2016. Detta beror på att Prästgården togs i bruk februari 2018. Fjärrvärmeförbrukningen totalt har minskat med 2 % från år 2017 till 2018, utan graddagskorrigering. Man skulle kunna se detta delmål som uppfyllt.

Pastoratet ska minska sin energiförbrukning med 4 % inom två år. (fas 3)

Detta hoppas vi kunna göra genom bland annat installera solceller, energioptimera befintliga anläggningar, byte till ledlampor, bättre kommunikation mellan fastighet och vaktmästeri gällande kunskap kring energioptimering mm. VVS analys får fortsatt uppdraget att leverera kostnadseffektiva förslag samt lösningar med förbättrat inomhusklimat samt lägre driftskostnader i pastoratets fastigheter.

Här skulle vi behöva sortera delmålen. Effektivisering är en sak, besparing en sak och användningsgraden. Detta kommer vi arbeta mer med i lokalförsörjningsplanen.

Pastoratet ska installera och använda solenergi (fas 3)

Kyrkorådet beslutade 2019-02-26 att utifrån en förstudie fullfölja investeringen och installationen av solceller på ekonomibyggnaderna vid S:t Botvid och Klockargården.

Pastoratet ska alltid göra en miljökonsekvensanalys vid ny- om och tillbyggnad. (fas 3)

I dagsläget är ingen ny- om eller tillbyggnad planerad.

Åtgärdsplaner:

Åtgärdsplaner finns enligt bilaga för tre delmål.

4. Hur ligger vi till gällande övergripande mål, delmål och åtgärder för kyrkogårdar och markanläggningar.

Nulägesbeskrivning:

Ingen uppdaterad nulägesbeskrivning är gjord efter fas 2 diplomering.

Uppnådda delmål:

Av de delmål som kyrkorådet fastställde för fas 1 och fas 2 har följande delmål uppnåtts och som vi ser mer eller mindre är integrerat i verksamheten.

Byte till fleråriga perenner (fas 1)

Vi erbjuder gravrättsinnehavare att växla från ettåriga växter till fleråriga perenner för att minska miljöpåverkan.

Minskning av användning av fossildrivna maskiner (fas 1)

Pastoratet har minskat användandet av maskiner för klippning av gräs. Detta genom att låta vissa ytor bli slåtterängar och med ett samarbete med Rådsparken kan djur beta på vissa delar av pastoratets gräsområden.

Miljövänliga transporter inom kyrkogårdsverksamheten (fas 1)

Inköp av elbil och christianiacyklar har genomförts.

Fler batteridrivna maskiner mm (fas 1)

Inköp av fler batterifria maskiner har genomförts. För andra maskiner används EcoPar (fossilfritt bränsle).

Pastoratet ska undersöka effektivaste sätt att minska fossilt bränsle i krematoriet.(fas 2)

Önskemål har länge funnits att byta till ett ännu bättre bränsle i krematoriet. Undersökningar har gjorts kring detta men efter samråd med leverantör finns idag allt för stora risker med att byta ut bränslet i dagsläget. Besked om detta fick vi hösten 2018 från kyrkogårdchefen.

Vi behöver bli bättre på att reda ut vad som är mål och vad som är aktiviteter. Övergripande för mål finns för kyrkogården. Under det finns delmål t ex maskinerna.

Övriga delmål:

Pastoratet ska öka kännedom om pastoratets bårtäcken för att minska miljöpåverkan i samband med begravningar. (fas 2)

Detta delmål vill vi fortsätta med genom att öka kunskapen om bårtäcken hos medlemmar via webb och artiklar. Samt öka kunskapen om bårtäcken hos begravningsbyråerna.

Åtgärdsplaner:

Inga åtgärdsplaner är framtagna efter fas 2 diplomering.

5. Hur ligger vi till gällande övergripande mål, delmål och åtgärder för varor och tjänster.

Nulägesbeskrivning:

Ingen uppdaterad nulägesbeskrivning är gjord efter fas 2 diplomering.

Uppnådda delmål:

Av de delmål som kyrkorådet fastställde för fas 1 och fas 2 har följande delmål uppnåtts och som vi ser mer eller mindre är integrerat i verksamheten.

Minska energiförbrukning på datorer och kopiatorer (fas 1)

Tekniska åtgärder och inställningar är gjorda för att minska energiförbrukningen.

Minska användningen av miljöfarliga produkter (fas 1)

Inventering och upphandling med både leverantör för förråd och städprodukter har genomförts.

Minska användandet av engångsmaterial t. ex. (matlådor) (fas 1.)

Frågan har utretts gällande förpackningar tillsammans med husmödrar och husfar.

Huddinge pastorat ska ställa miljökrav på leverantörer och företag som vi använder oss av. (fas 2)

Kyrkorådet beslutade en inköbspolicy i maj 2018. Syftet med denna inköbspolicy är att säkerställa att Huddinge pastorats inköp görs på ett kvalitetsmässigt och kostnadseffektivt sätt med hänsyn tagen till miljökonsekvenser och vad som är etiskt och socialt hållbart.

Övriga delmål:

Pastoratet ska halvera köttkonsumtionen inom en två-årsperiod med start från 1 januari 2018. Mätning sker via avstämning av fakturor årsvis. Basår 2018. (fas 2)

Flera vittnar om att köttkonsumtionen har minskat i samband med luncher och kyrkkaffet. Även i den egna verksamheten sker förändringar. Under 2019 beräknas frukostar för personalen bli vegetariska. Årets jullunch slår ett slag för det vegetariska.

Kommunikation är viktig här, det är en process. Väcker mycket känslor. Det är också en kulturfråga. Om inte vi internt kan undvika kött på våra interna, hur ska vi då kunna vara trovärdiga. Trovärdighetsfråga. Det är ett delmål att synliggöra detta och det kan stå under undervisning.

Uppdatera inköspolicyn (fas 3?)

Arbetet pågår under 2019 för att förtydliga inköspolicyn då nya behov har framkommit. Ett delmål till fas 3?

Avtal med städbolag och leverantörer. (fas 3?)

Under 2019 skrivs avtal med städbolag och leverantör av kontorsmaterial för att säkerställa miljöprodukter.

Åtgärdsplaner:

Inga åtgärdsplaner är framtagna efter fas 2 diplomering.

6. Hur ligger vi till gällande övergripande mål, delmål och åtgärder för Transporter och kommunikation.

Nulägesbeskrivning:

Ingen uppdaterad nulägesbeskrivning är gjord efter fas 2 diplomering.

Uppnådda delmål:

Av de delmål som kyrkorådet fastställde för fas 1 och fas 2 har följande delmål uppnåtts och som vi ser mer eller mindre är integrerat i verksamheten.

Klimatkompensera flygresor (fas 1)

Detta är gjort och står i resepolicy att det ska göras.

Resa miljövänligt (SL-kort och miljöpolicy) (fas 1)

En resepolicy togs av kyrkorådet i december 2016 samt att ha ett gemensamt SL-kort i varje kyrka.

Huddinge pastorat ska effektivisera den interna kommunikation och skapa mobila arbetsplatser. (fas 2)

Under 2018 har pastoratet blivit mer mobila med nya miljömärkta telefoner och datorer till alla anställda. Även utbildningar kring Outlook har genomförts under 2018.

Övriga delmål:

Huddinge pastorat ska minska antalet interna transporter inom all vår verksamhet. (fas 2)

Vi arbetar aktivt med att minska antalet interna transporter. Nyligen är det en ny rutin för

postrundan. Postrundan borde åka i en elbil. Miljömärkta telefoner? Nej det är dom nog inte. I upphandlingen av telefoner finns i ramavtalet via stiftet att det ingår återbruk.

Huddinge pastorat ska minska vår miljöpåverkan i samband med våra interna möten. (fas 2)
Föreslås flyttas till fas 3.

Laddstolpar vid Majfesten 19 maj. (fas 3?)

Söndagen den 19 maj 2019 var det majfest. Invigning av laddstolpar vid Klockargården i Huddinge och efterföljande föreläsningar med miljö- och elbilstema blev lyckad. Per Bolund talade under invigningen bland annat om att det är viktigt att ta stora initiativ och vara en förkämpe kring klimatet. Han tyckte att det är bra att man ser sig som en kraft som vill värna om skapelsen och göra insatser här och nu för att visa vägen framåt. Att kunna använda sig av kyrkans infrastruktur och organisation, för att kunna skapa möjlighet att transportera sig hållbart är ett otroligt bra initiativ av Svenska kyrkan i Huddinge. Övriga talare och föreläsare var Mattias Goldman, vd för tankesmedjan Fores, Kristina Segerström från Stockholms stift, Krister Kivi och Ulf Ragnerstam, båda medarbetare i Svenska kyrkan och initiativtagare till projektet Laddad på Kyrkan och Thorsten Lorich som talade om solceller. (Vissa delmål går in i den här majfesten)

Åtgärdsplaner:

Inga åtgärdsplaner är framtagna efter fas 2 diplomering.

7. Hur ligger vi till gällande övergripande mål, delmål och åtgärder för kemikalier och avfall.

Nulägesbeskrivning:

Ingen uppdaterad nulägesbeskrivning är gjord efter fas 2 diplomering.

Uppnådda delmål:

Av de delmål som kyrkorådet fastställde för fas 1 och fas 2 har följande delmål uppnåtts och som vi ser mer eller mindre är integrerat i verksamheten.

Säker och skonsam miljöhantering (miljörum m.m.) (fas 1.)

Miljörum har byggts vid Huddinge kyrkogård.

Minimera miljöfarliga kemikalier (fas 1.)

kemikalielistor/pärmar har reviderats.

Källsortering (fas 1)

Ett gediget arbete sker gällande källsortering. Under både fas 1 och fas 2 har förbättringsåtgärder genomförts med både information och nytt källsorteringsmöblemang.

God kunskap om hantering av farligt avfall. (fas 1.)

Skriftliga riktlinjer har tagits fram för hur vi samlar in och tar hand om farligt avfall.

Ta hand om matavfall (fas 1.)

Sortering av matavfall har påbörjats på vissa platser.

Huddinge pastorat ska minska vår miljöpåverkan genom återvinning av uttjänta mobiltelefoner. (fas 2.)

Gamla mobiler som ändå är funktionsdugliga har skänkts till ett internationellt projekt i Burma via församlingsherden i Trångsund-Skogås församling.

Övriga delmål:

Huddinge pastorat ska ta hand om matavfall på ett miljövänligt sätt. (fas 2)

Under 2019 har även en utvärdering genomförts med SRV. När har man någonsin lyckats smed matavfall? Det ska hamna rätt, men vad händer efter hämtningen? Vi skulle kunna mäta hur mycket matsvinn det blir i Huddinge pastorat per månad.

Pastoratet ska minska sin miljöpåverkan genom återvinning av kontorsmaterial. (fas 2)

Detta görs väl idag? Skriftliga rutiner saknas dock.

Huddinge pastorat ska möjliggöra för hyresgäster att källsortera i alla våra lokaler. (fas 2)

Detta görs väl idag?

Vi har tecknat avtal med Chemgroup gällande kemikalier. (fas 3?)

Vi under september 2019 tecknat avtal med Chemgroup gällande kemikalier. Therese och Line har påbörjat arbetet med en kemikalieförteckning.

Åtgärdsplaner:

Inga åtgärdsplaner är framtagna efter fas 2 diplomering.

8. Gällande lagstiftning

En genomgång har gjordes 2018-11-13 gällande lagstiftning som berör Huddinge pastorats miljöarbetet. Rutinen är att ledningsgruppen en gång per år aktualiserar gällande lagstiftning och säkerställer att vi följer lagstiftningen. Således är det dags för en ny översyn i ledningsgruppen. Man kan påpeka att vissa lagar inte är aktuella för vår del. Ingen åtgärdsplan behövs för att säkerställa att den efterlevs eftersom kyrkoherden är insatt i miljöarbetet och gällande lagstiftning. Det är inte meningen att vi i kommittén ska se till att lagar följs i miljödiplomeringen. Men det är viktigt att se vilka dom största riskerna är.

9. Genomgång och uppdatering av utbildningsplanen.

Vi tittade på utbildningsplanen och reviderade den något. Den 19 november ska miljökommittén träffa pedagogerna i pastoratet för att informera om pastoratets miljö och hållbarhetsarbete samt föra en diskussion kring på vilket sätt gruppen kan bidra till en vidareutveckling av pastoratets arbete utifrån den erfarenhet och kunskap som finns i gruppen.

För att öka klimatkompetensen uppmanar Svenska kyrkans generalsekreterare alla anställda och förtroendevalda att genomföra Svenska kyrkans digitala miljöutbildning senast 15 januari 2020. Detta har vi uppmanat genom information på intranätet i på arbetsplatsträffar. Återstår hur vi kartlägger vilka som har gått och om det finns intresse att genomgå den i grupp.

För övriga kurser och utbildningar som vi genomgår redovisas detta vid varje sammanträde med miljökommittén. Vidare har samtal förts kring möjligheterna att vid de årliga utvecklingssamtalen med personalen gå igenom vilka miljörelaterade kurser/utbildningar man har genomgått.

Att notera.

- Husmödrar har gått kurs om vegetarisk mat.
- Det gick inte att kunna se vilka som har gått allmänna digitala kursen för på grund av GDPR. Kursen måste komma nyanställda till del.
- Redan vid rekryteringar är det viktigt att ta upp miljöfrågor.

- Miljöarbetet bör tas upp i utvecklingssamtalen.

10. Genomgång av hur rutinerna för miljöledningssystemet efterlevs samt ge förslag på åtgärder eller ändringar om rutinerna inte följs.

Vi gjorde en genomgång av de rutiner som är framtagna.

Organisation och ansvarsfördelning -miljökommitténs möten samt ansvar och arbetsfördelning

Kommentarer: Vill vi begära att kyrkoherden får delegation av kyrkorådet för att tillsammans med kommittén kunna ändra eller omformulera delmål?

Tidsplan/årsrytm.

Kommentarer: Vi behöver revidera årsrytmen mer och även leva efter den.

Förankringsprocess

Kommentarer: Therese efterlyser kommentarer runt vad folk säger efter hennes utskick. Folk verkar vara nöjda. I fas 3 ska alla vara inkluderade och insatta. Då ska även ideella inkluderas. Hur fångar vi upp alla goda krafter och det som händer i lokala miljögrupperna?

Kommunikation

Kommentarer: Bra exempel på bra kommunikation är när vi delger varandra om tex. föreläsningar mm. Kommunikation behövs för att folk ska komma till de bra saker som händer lokalt. Vara ute i god tid. Tipsa varandra i stiftet. Ett annat exempel är klimatfrukostar i Flemingsberg. Viktigt att det synliggörs. Alla goda effekter ska vara synliga. "Andra goda saker som har hänt" skulle kunna redovisas. Man lägger in och synliggör aktiviteter som inte går in under något delmål. Exempel att vi planterar träd för nyinflyttade.

Budget och redovisning

Kommentarer: Vi vill använda fler nyckeltal från budget och verksamhet i vår planering överlag i pastoratet.

Rutiner för intern uppföljning och revision

Kommentarer: Inga kommentarer.

11. Övervakning och mätning av de betydande miljöaspekterna

Vi samtalade kring arbetet med att mäta miljöaspekter. Vi vill jobba efter stiftets värderingsmodell. En nionde ruta kan vara kommunikation. Vi missar ofta det viktigaste, vår grundläggande uppgift GUDM. Lätt att istället jobba med t ex fastighetsmål.

- Specifikt blir mätbart, dela upp områdena.
- Använda värdering som en typ av dokumentation.
- Viktigt att alla dimensioner finns med för att kunna göra värderingsmodellen.

- Viktigt att tänka in att det är olika i olika församlingar. I en församling har man t ex inte några kemikalier, då behöver man ju inte ha något fokus på den delen. Det här är till för att jobba framåt. Det ska hjälpa kyrkorådet att se framåt.
- Stiftet kan stödja oss gällande schabloner för att mäta. t ex bil och mil.

12. Sammanfattning av intern utvärdering:

- Vi har hittat ett bra system.
- På fas 3 ska det innehålla mätning och uppföljning. Först träffar vi stiftet och sedan tar vi ett till möte gällande detta och lägger till de minnesanteckningarna till dessa anteckningar.
- Ska vi ha månades hållbarhetsmål.? Vi är absolut på väg mot fas3, bara hitta internkommunikationen. Man kan bedöma det när diplomeringsen kommer.
- Säkra upp nyanställda.
- Rätt personer får rätt utbildning.
- Miljöaspekterna - man behöver inte ha genomfört allt
- Uppdaterade policydokumenten.
- Kommunikationen ska nå ut i fas 3. Fler blir involverade.
- Se sid 95-96 biskopsbrevet. Ha med sig de punkterna framåt. Bredda GUDM, involvera alla ideella och körer. Vara en kraft i samtal. Vad tänker en 15-åring och en äldre om framtiden. Livsfrågor i ett hårdnande samhällsklimat.

/Lottie Lindtrup.